

CIVILNA INICIATIVA 3. RAZVOJNA OBDOBJA - JUG

MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PODNEBJE IN ENERGIJO

Datum: 14. 9. 2025

Zadeva: Pripombe na javno objavljeno gradivo Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju z dne 30. 7. 2025, kot priloga vabila št. 007-140/2025 z dne 30. 7. 2025

Spoštovani!

Na spletni strani e-Demokracija je bilo dne 30. 7. 2025 objavljeno vabilo št. 007-140/2025 z dne 30. 7. 2025 k oddaji pripomb in predlogov na **predlog** Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju, ki jih javnost lahko posreduje do 15. 9. 2025 na priloženem obrazcu na (e-) naslov Ministrstva za okolje, podnebje in energijo (MOPE). Nadalje sta bila na spletu pripeta dokumenta: obrazložitev s predpisom, poimenovanim **osnutek**, ter obrazec »*Preglednica podanih pripomb za Uredbo o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju*« (vse v docx in pdf obliki).

V določenem roku na javno objavljeno gradivo podajamo naslednje pripombe:

1. Splošne pripombe

- Neutemeljen namen priprave uredbe

V 2. točki obrazložitve javno objavljenega gradiva kot razlog za pripravo Uredbe MOPE navaja, da se *Uredba pripravlja, ker je USRS ugotovilo, da je Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju, Uradni list RS, št. 43/18, 59) v neskladju z ustavo, ker pri njeni pripravi ni bilo zagotovljeno zadovoljivo sodelovanje javnosti in naložilo Vladi RS, da ugotovljeno neustavnost odpravi.*

Namen je neutemeljen in zavajajoč. Dne 6. 7. 2022 je Ustavno sodišče RS (USRS) z odločbo št. U-I-441/18-23 ugotovilo protiustavnost Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju, Uradni list RS, št. 43/18, 59/19, v nadaljevanju Uredba 2018) in Vladi RS naložilo, da v roku enega leta to protiustavnost odpravi. MOPE je objavilo gradivo Uredbe več kot dve leti po določenem roku za pripravo. V obrazložitvi namena priprave uredbe pa ni navedeno, da je bil rok za odpravo neustavnosti do 6. 7. 2023, niti obrazloženo, zakaj je objavljen osnutek/predlog predpisa več kot dve leti po poteku roka za pripravo predpisa, t.j. dne 30. 7. 2025. Obrazložitev zamude roka bi bila za javnost nujna, saj je Direktorat za okolje za časnik Delo že dne 23. 6. 2023 glede časovnice priprave uredbe izjavil, da »so trenutno v fazi analize predlogov glede spremembe uredbe, ki so bili podani v okviru javne obravnave že sprejete uredbe in jih bodo o nadaljnjih korakih presodili po zaključku analize«, nadalje je dne 4. 1. 2024 MOPE v dokumentu št. 35411-1/2024-2 z dne 4. 1. 2024 navedlo, da »nameravajo predlog sprememb uredbe vključiti v zakonodajni program dela vlade za leto 2024 in bo časovnica programa znana po uskladitvi programa dela.« Pričakovati bi bilo, da MOPE pripravlja obsežne študije, analize in

strokovne podlage, kar je bil morda razlog za zamudo pri pripravi. Kljub temu je MOPE šele 31. 7. 2025 objavilo osnutek nove uredbe, za katerega pa ugotavljamo, da je vsebinsko praktično identičen Uredbi 2018 in kar je še bolj sporno - gradivo je objavljeno brez študij, analiz in strokovnih podlag, MOPE pa javnosti ne pojasni, zakaj tega gradiva ni. Glede na prej navedeno je zaključiti, da so MOPE oziroma njegove odgovorne osebe (iz gradiva izhaja, da sta to spet Tone Kvasič in Tanja Bolte) glede priprave tega zelo pomembnega okoljskega predpisa ves čas zavajala medije in s tem javnost in da je bila priprava kakršnegakoli novega predpisa, ki bi vključevala tudi obljubljenе strokovne podlage, očitno le navidezna, saj je predpis enak kot prej, torej še vedno neustaven (dodanih je le nekaj »lepotnih« popravkov). Sporno je tudi, ker je Komisija za preprečevanje korupcije v letu 2018 ugotovila, da je bila ta enaka vsebina predpisa pripravljena kot korupcijsko tveganje¹.

V obrazložitvi javno objavljenega gradiva tudi ni navedeno, da je USRS Vladi RS naložilo, da naj v postopku sprejemanja izvršilnega predpisa ponovno uredi področje mejnih vrednosti hrupa. Ustava RS v 2. členu določa načelo pravne države, v 3. členu načelo delitve oblasti, v 158. členu pa obvezno spoštovanje odločb Ustavnega sodišča. Vlada RS in ministrstvo sta s tem, ko sta šele tri leta po odločbi objavila identičen osnutek predpisa, ki je bil že spoznan za neustavnega, kršila obveznost dejanskega odpravljanja protiustavnosti. Ustavno sodišče je res uredbo razglasilo za protiustavno **zaradi postopkovnih kršitev** (izključitev javnosti), a hkrati je v odločbi jasno zapisalo, da mora Vlada RS pri pripravi nove uredbe **upoštevati stališča iz te odločbe** in zagotoviti **vsebinsko** sodelovanje javnosti. To plega tega, da mora za javnost objaviti ustrezno pripravljeno gradivo pomeni, da **nova uredba tudi ne sme biti zgolj kopija stare** – ker bi to pomenilo, da javnost (glede na že podane pripombe javnosti pri pripravi Uredbe 2018) še vedno nima realne možnosti vpliva in s tem učinkovitega sodelovanja. Opozarjamo, da MOPE s tem, ko je v javno razgrnitev poslalo okoljski predpis brez strokovnih podlag, kar bi vključevalo tudi nujno razpravo o mejnih vrednostih in priporočilih Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) in s tem ni upoštevalo izida sodelovanja javnosti že pri pripravi Uredbe 2018 na podlagi pripomb javnosti, posledično neustavnost ostaja. Takšno ravnanje MOPE daje videz, da MOPE sploh ni v interesu učinkovita priprava predpisa (ustavna, zakonita in čimprejšnja), saj bo predpis, če bo sprejet, zagotovo predmet ponovne presoje najprej pred Upravnim sodiščem RS (nato USRS), zagotovo pa tudi pred Evropsko komisijo. Ker **MOPE** vsebine uredbe sploh ni spremenilo in utemeljilo s strokovnimi podlagami, v resnici sploh **ni izvršilo odločbe USRS**.

Opozarjamo, da je **Upravno sodišče RS s sodbo št. I U 1162/2023-90 z dne 4. 7. 2025 Ministrstvu za naravne vire in prostor izrecno prepovedalo uporabo Uredbe 2018 v ponovnem postopku izdaje gradbenega dovoljenja za investitorja DARS d.d. pri gradnji južnega dela 3. razvojne osi – jug**. Zato menimo, da je razlog za nenadno objavo spornega predloga/osnutka predpisa sodba Upravnega sodišča RS in ne odločba Ustavnega sodišča RS!, saj je javna objava predpisa izvedena v manj kot mesecu dni po objavi sodbe UPRSI, ki pa je po vsebini enak neustavnemu. Upravičeno se zato sprašujemo, ali gre za poskus obiti sodne odločitve, pri čemer pa bi bili ogroženi pravna država, zdravje prebivalcev Republike Slovenije in varstvo okolja. Obenem opozarjamo, da bi morebitno nadaljevanje sprejemanja tovrstnega predpisa pomenilo kršitev 125. člena Ustave RS in načela delitve oblasti, ter izpostavilo Republiko Slovenijo resnim tveganjem, tudi v zvezi z že odobrenimi sredstvi EU, kar izhaja iz nadalje navedenih pripomb.

¹ Glej Mnenje Komisije za preprečevanje korupcije o postopku spreminjanja Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju, št. 06215/1/2017-32 z dne 26. 3. 2018.

Tudi sicer je namen priprave uredbe nejasen. Če je bila Uredba 2018 ugotovljena kot neustavna in je MOPE objavilo nov osnutek uredbe, bi moralo obrazložiti, katera uredba je veljala pred tem, ter ali se spreminja prejšnja Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju, Uradni list RS, št. 105/05, 34/08, 109/09, 62/10 (Uredba 2005) v katerem delu in zakaj se npr. nižajo standardi obstoječih predpisov. Kot je opredeljeno v Resoluciji o normativni dejavnosti, načelo potrebnosti pravnega urejanja zahteva izvedbo poglobljene analize politike, iz katere izhajajo vprašanja, ki jih je treba urediti, opredelitev vzrokov za nastanek problemov, natančno določenih ciljev in načine urejanja. Vse to pa se mora izražati tudi v obrazloženem namenu spreminjanja pravnega predpisa. To načelo tako ni bilo upoštevano, saj iz objavljenega gradiva niso razvidni razlogi za morebitne spremembe napram prej veljavni Uredbi 2005, čeprav gre lahko za bistvene spremembe z vidika urejanja gradbišč, varovanih prostorov, območij hrupa.

Nadalje npr. ni jasno zakaj in kako se je lahko MOPE odločil, da objavljeno gradivo kritičnih vrednosti sploh več ne določa glede na Uredbo 2005, itd. Ta za zdravje ljudi tako pomemben okoljski predpis bi moral biti pripravljen tako, da bi bilo povprečnemu državljanu, na katerega bi se predpis lahko nanašal, jasno, kakšne so predlagane določbe (spremembe?!) in kakšne pravne posledice imajo zanj, kar iz javno objavljenega gradiva ne izhaja. Pojasnjeno ni tudi, kako je v javno objavljenem gradivu upoštevano načelo preventive, da bi se zagotovila mirna območja v strjenih naseljih kot to določa Direktiva 2002/49/ES in kako je bil upoštevan cilj Direktive za izvajanje ukrepov Skupnosti, katerih cilj je zmanjšanje emisij hrupa glavnih virov, torej tudi cestnih ter cestne infrastrukture.

- Nejasna pravna narava dokumenta

Nadalje je sporno, ker iz navedenih javno objavljenih dokumentov, ki so priloga vabila št. 007-140/2025 z dne 30. 7. 2025, ni jasno, katere vrste dokumentov se objavlja - v vabilu je navedeno *predlog*, na pripetem dokumentu pa je navedeno *osnutek*, čeprav ne en ne drugi ne izpolnjujeta zahtev iz 8.c ali 9.a člena Poslovnika Vlade RS oziroma ni mogoče ugotoviti, ali gre za predlog, osnutek ali gradivo za javno obravnavo na spletni strani. Dosledna uporaba pojma osnutek, predlog ali gradivo namenjeno objavi na spletni strani je bistvena, saj Poslovnik Vlade RS predpisuje različne sestavine, ki jih mora vsebovati predlog podzakonskega predpisa ali gradivo, ki je namenjeno objavi na spletnih straneh, na podlagi katerih se vključi javnost k sodelovanju. Posledično je zato zamegljena tudi odgovornost uslužbencev MOPE (v gradivu navedena Tone Kvasič in Tanja Bolte) za pripravo in objavo tega za zdravje ljudi pomembnega predpisa, ki mora upoštevati tudi določbe Aarhuške konvencije za pripravo in sprejem predpisov, ki vplivajo na okolje.

- Odsotnost strokovnih podlag in jasne obrazložitve

Ker dokument, ki je objavljen, ne izpolnjuje nobenega izmed obveznosti iz prej navedenih členov Poslovnika Vlade RS oziroma še pomembneje – ne vsebuje vsebine, predpisane z 9.a členom Poslovnika Vlade RS, ki določa vsebino gradiva za objavo na spletni strani, med katero so tudi **obvezne strokovne podlage**, je presoja, ali je predpis v skladu z 72. členom Ustave RS, nemogoča, saj v postopku niso bile preučene možne posledice za zdravje (kršitev 13. člen Protokola SEA). Ta presoja je še dodatno oteženega, ker formalna obrazložitev posameznih členov zgolj povzema besedilo členov, vsebine in namena pa ne pojasni, zato posledično ni jasen niti namen priprave takšnega predpisa, ki bi lahko utemeljil skladnost le-tega z ustavnima pravicama do zdravega življenjskega okolja in s tem tudi pravice do mirnega uživanja doma.

Zgolj povzetki členov in **odsotnost jasne obrazložitve** pomeni, da javnosti niso podane jasne in dostopne utemeljitve posameznih odločitev pripravljavca okoljskega predpisa, na čem temeljijo določene mejne vrednosti (študije, analize) in kakšne so posledice za okolje in zdravje ljudi, ali so zmanjšani in kako škodljivi vplivi na zdravje ljudi.

Objavljeno gradivo ne daje niti nobenih pojasnil, kako so (oziroma zakaj ne) upoštevana priporočila SZO in Evropske agencije za okolje (EAO). Iz javnih objav² je namreč razvidno, da so priporočila SZO izdelana na podlagi analiz in strokovnih študij, zato ni jasno, zakaj gradivo vsebuje mejne vrednosti, ki odstopajo od novih spoznanj o škodljivih posledicah obremenjevanja ljudi z hrupom oz. priporočil SZO, EAO. SZO na osnovi utemeljenih analiz in raziskav povsem nedvoumno predstavlja, katere so tiste vrednosti hrupa, pri katerih še ni posledic za zdravje in te vrednosti so drastično nižje, kot jih dovoljuje javno objavljeno gradivo. To je tudi v nasprotju z načelom previdnosti (10. člen ZVO-2) in načelom preventive (9. člen ZVO-2). Medtem ko MOPE samo sploh ne predstavi nobene strokovne študije in analize, ki utemeljuje pripravljeno vsebino javno objavljenega gradiva, ampak arbitrarno določa izjemno visoke mejne vrednosti in izjeme, ki dopuščajo in legalizirajo povečevanje obremenjevanja, so s tem tudi v direktnem nasprotju z namenom in cilji ZVO-2 (4. člen). Posledica tega je, da morajo prizadeti posamezniki v konkretnih upravnih postopkih sami finančno kriti draga strokovna mnenja, da bi dokazali, kar bi moralo biti predmet strokovne presoje že na ravni priprave predpisa. To povzroča:

- nepravilno prerazporeditev bremena dokazovanja na posameznika (namesto na državo),
- kršitev pravice do zdravega življenjskega okolja in zdravja ter načela previdnosti,
- kršitev obveznosti glede informiranja in vključevanja javnosti (Direktiva 2002/49/EC/Aarhuška konvencija),
- tveganje za nezakonitost predpisa in nezaščiteno upravnih postopkov,
- poseg v načelo delitve dokaznega bremena in sorazmernosti, saj je pri okoljskih vplivih običajno, da pripravo strokovnih podlag zagotovi ali naroči nosilec projekta ali država; sistem zato ne sme postavljati nerazumnih finančnih ovir za dostop do pravice in varstva.

Takšna praksa je v nasprotju z načeli sorazmernosti, enakega dostopa do pravic ter učinkovitosti pravnega varstva in bistveno zmanjšuje možnost, da bi posamezniki uspešno branili svoje pravice brez nesorazmernega finančnega bremena.

- Ponovno navidezno sodelovanje javnosti:

Ugotavljamo, da je sodelovanje javnosti pri pripravi tega, za zdravje ljudi tako pomembnega predpisa, ponovno le navidezno. Namreč zgolj formalno sodelovanje javnosti brez možnosti vpliva na vsebino, ki pa mora biti strokovno podprta, ne zadošča.

2. Pripombe k posameznim ureditvam:

² Dostopne so na povezavi <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289053563>, poročilo o že doslej uspešni uporabi teh smernic v različnih EU državah (**seveda ne v Sloveniji**) iz leta 2023, to poročilo je dostopno na: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/369233/WHO-EURO-2023-7658-47425-69687-eng.pdf?sequence=3> in letošnje poročilo Evropske agencije za okolje (EEA, dostopno na: <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/environmental-noise-in-europe-2025>), ob njem je posebej objavljen tudi povzetek za pripravljalce politik in predpisov (Summary for policy makers).

- K 2. in 3. členu:

Iz omejitev so arbitrarno in brez obrazložitve izvzete ceste z manj kot 1 MIO vozil letnega prometa. Takšna definicija je povsem poljubna in nestrokovna, saj je cestni hrup eden najpogostejših virov hrupa, ki ga čutimo in doživljamo ter se ga z definicijo ne da kar »ukiniti«.

Določeni so novi kazalci hrupa istočasno pa je črtana povezava na Prilogo 1, kjer so kazalci definirani na nivoju koledarskega leta. Posledično je v predlagani Uredbi (2025) izpuščena definicija kazalcev hrupa na letni ravni. Po 6. členu, 3. odstavku, naj bi se hrup gradbišč, mednarodnih letališč in linijskih virov hrupa ocenjeval zgolj na podlagi dolgoročnih povprečnih ravni hrupa za vsa ocenjevalna obdobja v letu. Takšen pristop pa pomeni bistveno pomanjkljivost, saj zamegli dejanske najvišje obremenitve, zmanjša transparentnost ocenjevanja in posledično ogroža ustrezno varovanje zdravja prebivalcev, ki so izpostavljeni hrupu, pri čemer pa ta rešitev tudi ni obrazložena in utemeljena z razlogi, ki bi opravičevali takšno rešitev (s strokovno analizo, ki bi jasno pokazala potrebo po spremembi ureditve v tem delu napram prejšnji Uredbi 2005).

- K 4. členu:

Določba je **nepregledna in zavajajoča**, ker dopušča **dvojno uvrščanje stanovanjskih območij**: enkrat v strožji II. režim, drugič v blažji III. režim. To je **problematično z vidika pravne varnosti** in varstva zdravja prebivalcev, ker bi morala biti stanovanjska območja vedno v II. SVPH. To je v nasprotju z **Direktivo 2002/49/ES, ki določa**, da so stanovanjska območja med **občutljivimi receptorji** in zato morajo uživati **najvišjo stopnjo zaščite**. Pas 1000 m okoli IV. SVPH se po predlogu lahko zmanjša ali odpravi, če so izvedeni ukrepi ali naravne ovire. To pomeni, da lahko stanovanjska območja pridejo neposredno v stik s IV. SPVH (industrija, prometna infrastruktura) brez varovalnega sloja, kar je **v nasprotju z načelom preventive** in z namenom Direktive 2002/49/ES (varstvo prebivalcev pred hrupom v viru in ne šele naknadno, direktiva zahteva jasne in zavezujoče norme, ne pa možnosti arbitrarnega razlikovanja). Z omogočanjem uvrstitve stanovanjskih območij v III. SVPH se omogoča znižanje varstva za stanovanjska območja in zmanjšuje raven varstva zdravja, saj zdravje prebivalcev podreja interesom lažjega umeščanja industrije in prometa s tem pa ne **zagotavlja polnega učinka** Direktive 2002/49/ES, Listine EU in PDEU.

- K 6. členu:

V obrazložitvi ni nikjer pojasnjeno oziroma ni priloženih strokovnih podlag, iz katerih bi bilo razvidno, zakaj se hrup gradbišč, hrup mednarodnih letališč in linijskih virov hrupa (ceste, železnice) ocenjuje z uporabo kazalcev hrupa Ldan, Lvečer, Lnoč in Ldvn in zakaj se ti ocenjujejo na letnem povprečju. Glede na to, da predlog določa, da se hrup industrije presoja na podlagi največjih dnevnih obremenitev, naj se to določi tudi za linijske vire hrupa. Promet namreč ne poteka enakomerno (izraziti visoki odkloni so ob praznikih, v turistični sezoni ali ob cestnih zaporah), MOPE pa ne pojasni, zakaj se cestni in železniški hrup ne vrednotita glede na dan v letu z najvišjim PLDP (povprečnim letnim dnevnim prometom).

- K 9. členu:

- 2., 3. in 4. odstavek 9. člena Uredbe so v nasprotju s 1. odstavkom 9. člena.

V 1. odstavku 9. člena določa, kdaj je celotna obremenitev okolja s hrupom čezmerna, v nadaljnjih odstavkih dopušča odstopanja od 1. odstavka in hkrati vpeljuje možnost arbitrarnega odločanja v katerih primerih se lahko upoštevajo tabele 1, 2, 3 in 4. Tabele imajo različne mejne vrednosti $L_{noč}$ in L_{dvn} , kot tudi $L_{večer}$ in L_{dan} , zato opredeljevanje istih virov hrupa v različnih odstavkih omogoča arbitrarno odločanje državnih organov in vpeljuje nejasnosti kateri odstavek bo veljal za določen vir hrupa. Tako zapisani odstavki so dvomni in arbitrarni, saj obratovanje linijskega vira hrupa ali več le-teh uvršča v kar 4. različne preglednice.

Upoštevajoč 1. odstavek: lahko se šteje, da je celotna obremenitev okolja s hrupom čezmerna, če linijski vir hrupa na kateremkoli mestu ocenjevanja presega mejno vrednost v preglednici 1. Upoštevajoč 2. odstavek: je čezmerna obremenitev okolja s hrupom dosežena pri enem ali več linijskih virov hrupa ali linijskega vira hrupa upoštevajoč preglednico 2. Upoštevajoč 3. odstavek določa enega ali več linijskih virov hrupa ali linijskega vira hrupa ter dodaja še obratovanje naprav, industrijskih kompleksov, obrate, ter se sklicuje na preglednico št. 4. Upoštevajoč 4. odstavek, se šteje, da je celotna obremenitev okolja s hrupom čezmerna, če je hrup posledica obratovanja linijskega vira, upoštevajoč preglednico št. 3.

Tako opredeljevanje vnaša zmedo in dopušča malverzacije tako pri načrtovalcih, kot tudi pri kasnejših kršiteljih uredbe. Če je MOPE ocenil, da potrebujemo kar 6 preglednic z različnimi mejnimi vrednostmi kazalcev hrupa, potem naj le-te uporabi na nedvoumen način, da bo jasno in enostavno pregledno, za kateri vir hrupa se uporablja katera razpredelnica, ne pa da je dopuščeno, da se za določen vir hrupa, v tem primeru linijske (ceste, železnice), lahko uporabljajo kar 4 različne tabele!

- 8. odstavek 9. člena:

Odstavki od 1 do 7 se ne upoštevajo, saj 8. odstavek 9. člena Uredbe daje odpustek vsem kršiteljem uredbe. 8. odstavek 9. člena Uredbe omogoča, da obremenitev s hrupom ni čezmerna, če odgovorni za vir hrupa zgolj in samo načrtuje uvesti pasivne ukrepe protihrupne zaščite, in še to če bodo ekonomsko upravičeni. Hkrati legalizira vse kršitve mejnih vrednosti hrupa obstoječim objektom, pri gradnji katerih bi obremenitev zaradi vira hrupa morala biti upoštevana ali izvedba ukrepov zaradi slabega gradbenega stanja obstoječih objektov ni mogoča. Takšna ureditev je nestrokovna, neutemeljena, krivična in neustavna, da poda odpustek kršiteljem uredbe že v sami uredbi. Vse prizadete zaradi hrupa 8. odstavek 9. člena Uredbe postavlja v podrejen položaj napram upraviteljem cest, sedanjim in prihodnjim načrtovalcem in jemlje možnost uveljavljanja odškodnine ali znižanja nivoja hrupa s tožbo (sploh nejasno je, na kakšen način naj bi sploh dokazali prekomeren vir hrupa za linijske objekte). Četudi bi se z meritvami dokazalo, da je obremenitev okolja s hrupom čezmerna, Uredba že vnaprej določa, da čezmernost ne obstaja, zgolj če se načrtujejo pasivni ukrepi protihrupne zaščite, če so obstoječi varovani prostori že zvočno izolirani v skladu s predpisom, ki ureja zaščito pred hrupom v stavbah (zadnji je bil neustaven, veljavnega nimamo že od leta 2018) ter bi ukrepi morali biti že zgrajeni, pa zaradi slabega gradbenega stanja njihova izvedba ni mogoča ali bi pa lahko ogrozila statično stabilnost stavbe z varovanimi prostori. Kar je še večji absurd, je da Uredba v nadaljevanju z 10. odstavkom vnaprej določa tudi, da ukrepe, ki so šele načrtovani in ki so opredeljeni v točkah od 1 do 4, določi ocena obremenjenosti okolja s hrupom in le-ta hkrati dokazuje izpolnjevanje zahtev iz prve do četrte točke osmega odstavka 9. člena. V praksi to pomeni, da bo lahko uvrščanje novih linijskih virov hrupa zakonsko dopuščena kršitev zgolj z navedbo načrtovanih ukrepov za znižanje nivoja hrupa v okolju, brez jamstva, da bodo ti ukrepi kadarkoli izvedeni.

- 9. odstavek 9. člena:

Ponovitev teksta iz 8. odstavka 9. člena Uredbe, le da v tem dajejo odpustek že izvedenim ukrepom in prelagajo odgovornost za pomanjkanje izvedbe ukrepov za znižanje hrupa v okolju na lastnike varovanih prostorov, če le ti odklonijo ali ne omogočijo izvedbe ukrepov ali pa so varovani prosti nenaseljeni. V povezavi z 2. točko 11. odstavka, omogočajo lastnikom varovanih stanovanj možnost, da podajo izjavo, da odklanjajo izvedbo protihrupnih ukrepov in hkrati omogočajo investitorju, da priloži le lastno izjavo, da izjave lastnikov ni mogel pridobiti brez kakršnegakoli dokaznega bremena na strani investitorja. Dovolj bo, da poda izjavo, da ni uspel pridobiti izjave lastnikov, da ne dopuščajo izvedbe protihrupnih ukrepov in investitorju ne bo potrebno le-teh izvesti. V 3. točki 11. odstavka 9. člena, pa omogoča da izvedenec gradbene stroke poda izjavo, da izvedba protihrupnih ukrepov ni mogoča oziroma bi ogrozila statično stabilnost stavbe z varovanimi prostori. S tem Uredba ponovno daje preveliko moč investitorju in načrtovalcem oz. izvajalcem ocen obremenjenosti okolja s hrupom. Zakaj bi v prvi meri v oceni obremenjenosti okolja s hrupom sploh predlagali protihrupne ukrepe katere ni moč izvesti in/ali bi povzročili statično nestabilnost objektov z varovanimi prostori?

Uredba dopušča večje število »dvojnih« varovalk za investitorje, medtem ko prizadetim s prekomernim hrupom ne nudi nobene zaščite. Svetovna zdravstvena organizacija je za Evropo pripravila smernice glede obremenjevanja okolja s hrupom³. Smernice za mejne vrednosti obremenjevanja okolja s hrupom predlagajo zaradi cest (L_{dvn} 53 decibelov, $L_{noč}$ 45 decibelov) in železniških prog (L_{dvn} 54 decibelov $L_{noč}$ 44 decibelov). Višje vrednosti povzročajo škodljive učinke na zdravje. Uredba nikakor ne sledi smernicam SZO-ja za Evropo in v tabelah omogoča bistveno višje vrednosti obremenjevanja s hrupom, katere bi bilo potrebno v Uredbi znižati.

- 11. odstavek 9. člena Uredbe:

Potrebno črtati 1. točko 11. odstavka 9. člena Uredbe. Dokazovanje, da bodo izvedbeni protihrupni ukrepi dovolj, da se ne preseže že tako visoke mejne vrednosti obremenjevanja okolja s hrupom, še posebno v varovanih prostorih, mora temeljiti na empiričnih testih in ne teoretičnem zapisu projektanta na ravni projekta. Dokazno breme preseganja mejnih vrednosti obremenjevanja okolja s hrupom, pri čemer Uredba dejansko že določa, da z samo besedami na papirju obremenjevanje okolja s hrupom, ne bo moglo biti čezmerno. Posamezniki bodo morali najprej z dolgotrajnimi sodnimi postopki dokazati neustavnost sedaj predlaganega teksta Uredbe, pri tem pa ne bodo mogli doseči več povrnitve v prvotno stanje, zaradi »nesorazmernih stroškov«, kar je sodna praksa v preteklosti že večkrat pokazala.

Tudi 2. točko 11. odstavka 9. člena je potrebno črtati v celoti, v praksi investitorjem sploh ne bo potrebno izvesti nobenih ukrepov, saj Uredba na podlagi 2. točke 11. odstavka 9. člena določa, da vir hrupa ni čezmeren, če investitor predloži zgolj izjavo, da pisnih izjav lastnikov o odklanjanju oz. onemogočanju izvedbe ukrepov, ni bilo možno pridobiti. Pri tem Uredba ne narekuje nobenega dokaznega bremena investitorju pri tej »Izjavi«. Točka je skrajno pristranska v korist investitorjev in daje neprimerljivo moč le-tem, ki bodo lahko slednjo uporabili za izsiljevanje lastnikov varovanih prostorov k izvedbi ukrepov, kateri ne bodo učinkoviti ali sprejemljivi, zagotovo pa bodo za investitorja cenejši.

3. točko 11. odstavka 9. člena Uredbe je potrebno črtati ali pa povečati število mnenj na najmanj tri. Izjava zgolj enega izvedenca gradbene stroke glede gradbenega stanja stavbe z varovanimi

³ <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/343936/WHO-EURO-2018-3287-43046-60243-en.pdf?sequence=2>.

prostori na podlagi 3. točke 11. odstavka 9. člena Uredbe, s katero bo investitor oproščen izvedbe protihrupnih ukrepov. Če se točka ohrani, mora investitor predložiti vsaj 3 mnenja različnih izvedencev gradbene stroke.

- 12. odstavek 9. člena Uredbe

Ta odstavek je potrebno črtati v celoti. Nobeno gradbišče, že na podlagi Uredbe« ne bo moglo preseči mejnih vrednosti kazalcev hrupa za celotno obremenitev okolja s hrupom, če bodo v oceni obremenjenosti okolja s hrupom vsaj načrtovani ukrepi pasivne protihrupne zaščite. Letih v praksi investitorjem sploh ne bo potrebno izvesti, saj Uredba na podlagi 2. točke 11. odstavka 9. člena določa, da vir hrupa ni čezmeren, če investitor predloži zgolj izjavo, da pisnih izjav lastnikov o odklanjanju oz. onemogočanju izvedbe ukrepov, ni bilo možno pridobiti. Uredba s tem daje neomejeno moč investitorju in ga odvezuje kakršnekoli obveznosti, da izvede ukrepe načrtovane z oceno obremenjenosti okolja s hrupom. Enak učinek bo imela izjava zgolj enega izvedenca gradbene stroke glede gradbenega stanja stavbe z varovanimi prostori na podlagi 3. točke 11. odstavka 9. člena Uredbe, s katero bo investitor oproščen izvedbe protihrupnih ukrepov. Največjo težo odpustka pa bo imela 1. točka 11. odstavka 9. člena Uredbe, saj bo le s teoretičnim zapisom v elaboratu na ravni projekta »dokazano«, da vir hrupa ne bo presegel raven, določeno s predpisom, ki ureja zaščito pred hrupom v stavbah. Takšen »trumpizem« je nedopusten in neustaven, saj dopušča možnost posameznikom, da določajo v naprej kdaj raven hrupa ne more biti presežena, čeprav bodo lahko meritve na lokaciji dokazale ravno nasprotno. Niti ni dopuščena varovalka za oškodovance zaradi prekomerne obremenjenosti s hrupom, saj Uredba nikjer ne omenja, da lahko dejanske empirične meritve hrupa nasprotujejo teoretičnim zapisom investitorjev, projektantov ali izvedencev gradbene stroke, kar je preprosto avtorsko in neustavno.

Predpis dejansko premešča odgovornost za zmanjšanje hrupa z države na posameznike, ki morajo trpeti hrup, čeprav v »zvočno izoliranem« prostoru – kar ni skladno z načelom visokega varstva zdravja in z obveznostjo preprečevanja škodljivih vplivov. Določbe so **neusklajene z okoljskim pravom EU**, ker:

- omogočajo legalizacijo čezmernih obremenitev s hrupom,
- zmanjšujejo raven varstva na pasivno zaščito stavb, namesto da bi zmanjševale hrup pri viru (tudi sicer urejanje hrupa znotraj stavb pokriva gradbena zakonodaja, ni pa to naloga ZVO-2 in na njegovi podlagi pripravljene uredbe o hrupu, saj ti predpisi varujejo (zunanje bivanjsko) okolje, ne pa ljudi znotraj stavb),
- nasprotujejo ciljem Direktive 2002/49/ES in členu 191 PDEU,
- so v nasprotju s sodno prakso EU in ESČP o varstvu prebivalcev pred hrupom.

Npr. iz določenih mejnih vrednosti Priloge 1 izhaja (npr. III. območje: linijski vir $L_{dvn} = 69$ dB, industrija $L_{dvn} = 58$ dB - razlika 11 dB (!), da prebivalci ob cestah in železnicah sistematično, brez obrazložitve, zakaj, dobijo nižje varstvo zdravja, čeprav SZO prav posebej opozarja, da so linijski viri (promet) največji vir kronične izpostavljenosti hrupu v EU. Prav tako so mejne vrednosti za gradbišča očitno previsoke in nezdrave, še posebej ponoči, a to ne upravičuje toleriranja kroničnih preseganj ponoči. Začasnost gradbišč bi morala biti utemeljena z roki, lokacijo in ustreznimi ukrepi – ne pa z zvišanimi mejnimi vrednostmi! Namreč države, ki za gradbišča brez posebne postopka dovoljujejo preseganje siceršnjih mejnih vrednosti to

močno časovno ali drugače omejijo. Za hrup gradbišč ni izkazano, zakaj bi ta manj ogrožal zdravje kot kak drug vir?.

Torej so brez ustreznih strokovnih podlag za čezmerno obremenitev hrupa določene izjeme, ki glede na ustavno načelo sorazmernosti predstavljajo neustaven poseg v pravico do zdravega življenjskega okolja, lastninsko pravico in pravico do mirnega uživanja doma⁴.

- K 10. členu:

Črtati je potrebno 3. odstavek 10. člena Uredbe, saj ponovno omogoča povečanje celotne obremenitve okolja s hrupom, če je nov vir hrupa linijski (ceste, železnice), in v kolikor v povezavi z določbami 2., 3., 7., 8. ali 9. odstavka 9. člena povečanje ni čezmerno. Kot že opisano zgoraj, Uredba določa, da obremenitev okolja s hrupom nikoli ne bo čezmerna, če bo v oceni obremenjenosti s hrupom za dodaten vir hrupa zapisano, da že samo z načrtovanjem (in nikoli izvedenimi) protihrupnih ukrepov hrup ne bo presežen. Zahvaljujoč vsem trem točkam 11. odstavka 9. člena Uredbe investitorju linijskih virov hrupa nikoli ne bo potrebno bodisi protihrupne zaščite, saj bo zadoščala investitorjeva izjava, da izjave lastnikov o odklanjanju protihrupnih ukrepov ni mogel pridobiti.

- K 12. členu:

MOPE dovoljuje obstoječim linijskim virom hrupa, da obratujejo čezmerno, kar je nedopustno. Z določanjem SVPH na način, kot je določen v 4. členu pa se posledično sploh ne sledi postopnemu zmanjševanju hrupa za stanovanjska območja.

- K 13. členu:

V 2. odstavku 13. člena Uredbe je potrebno povečati plansko obdobje na 40 let. Povečanje planskega obdobja z 20 na 40 let ni zgolj tehnično vprašanje, temveč bistveno vpliva na učinkovitost in dolgoročno trajnost ukrepov varstva pred hrupom. Hrup ima kumulativne učinke na zdravje (srčno-žilne bolezni, motnje spanja, duševno zdravje), ki se kažejo šele po desetletjih izpostavljenosti. SZO v svojih priporočilih za okoljski hrup opozarja, da je treba mejne vrednosti določati z vidika **dolgotrajne izpostavljenosti** in da kratkoročni ukrepi niso ustrezni. Če se uporablja le 20-letno plansko obdobje, obstaja nevarnost, da se realne dolgoročne posledice (npr. rast prometa, urbanizacija) podcenijo, s tem pa tudi zdravstvena škoda. 40-letno obdobje je zato skladno z življenjsko dobo protihrupnih ukrepov, z dolgoročnimi zdravstvenimi učinki hrupa, z načeli trajnostnega razvoja ter s primerljivimi strateškimi politikami EU. Na ta način se zagotavlja boljša zaščita zdravja ljudi, večja pravna varnost in gospodarska učinkovitost. Tudi poročila EAO⁵ (tudi teh MOPE ne vključi v objavo gradiva!), poudarjajo, da so dolgoročne izpostavljenosti hrupu (več deset let) z vidika zdravja zelo pomembne in da kratkoročni ukrepi ali ocene, ki pokrivajo le 10–20 let, pogosto ne zajamejo polnih učinkov.

- K 14. členu:

⁴ Glej primer *Kapa and Others v. Poljska (preusmeritev prometa / dolgotrajna motnja zaradi gradnje avtoceste, 14.10.2021)*, kjer je Sodišče EU je ugotovilo, da je trajna preusmeritev prometa in dolgotrajno ignoriranje pritožb državnih oblasti pomenilo poseg v pravico do spoštovanja doma (Art. 8). Pomembno je, ker priznava, da kontinuiteta hrupa, prometne obremenitve in državna pasivnost lahko dosežejo raven, ko gre za kršitev.

⁵ Najnovejše poročilo Evropske agencije za okolje z naslovom »Okoljski hrup v Evropi 2025« je bilo objavljeno 24. 6. 2025 na: <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/environmental-noise-in-europe-2025>.

V 1. odstavku 14. člena Uredbe je potrebno znižati letni pretok na 1.000.000 vozil letno, saj v nasprotnem iz obratovalnega prvega ocenjevanja virov hrupa izpadejo vsi linijski viri hrupa oz. ceste, kjer dnevno število vozil ne preseže 8219. Ni pa niti strokovnih podlag in pojasnil o tem, zakaj ceste oziroma železniške proge z manjšimi letnimi pretoki niso obravnavane kot viri hrupa in zakaj je obveznost obratovalnega monitoringa naložena zgolj upravljavcem cest z več kot 3 MIO vozili/leto oziroma železnic z več kot 30.000 vlaki/leto, kdo je odgovoren za izvajanje obratovalnega monitoringa hrupa na cestah z letnim pretokom med 1 MIO in 3MIO vozil oziroma na železnicah z 10.000 do 30.000 vlaki letno in kako je s to določbo zagotovljena pravica do zdravega življenjskega okolja iz 72. člena Ustave?

3. Zahteve in predlogi

Z ignoriranjem določil o učinkovitem sodelovanju javnosti, ignoriranjem odločitev Ustavnega sodišča (US) pri pripravi predpisa MOPE naši državi povzroča velikanske stroške. Neizpolnjevanje nalog iz odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-441/18 in neupoštevanje strokovnih podlag ter priporočil SZO pomeni tudi kršitev načel preventive, celovitosti in sodelovanja pri varstvu okolja ter pravice do zdravega življenjskega okolja. Vse navedene ugotovitve, podane v teh pripombah, predstavljajo neskladje z načelom demokratične državne ureditve iz 1. člena Ustave in z načelom pravne države iz 2. člena Ustave, 6., 7. 8. člena Aarhuške konvencije, Direktive 2002/49/ES ter tudi korupcijska tveganja. Javno objavljeno gradivo je pripravljeno v nasprotju s Cilji in Izhodišči za pripravo predpisov ter tudi v nasprotju z naslednjimi načeli Resolucije o normativni dejavnosti: načelom potrebnosti pravnega urejanja, načelom samoomejevanja, načelom sorazmernosti, načelom odgovornosti, načelom določnosti in s tem tudi Smernicami te resolucije za sodelovanje s strokovno in drugimi zainteresiranimi javnostmi.

Zato v nadaljevanju podajamo naslednje zahteve in predloge:

1. Zahtevamo, da MOPE oziroma njegove odgovorne osebe nemudoma, za nadaljnjih 60 dni k objavljenemu gradivu z dne 30. 7. 2025 objavi še vse analize, študije in strokovne podlage (zlasti z ustreznimi pojasnili glede na priporočila SZO (modeliranja, predpostavk, izračunov, študij o vplivu na zdravje, metodologij meritev ter vseh nadaljnjih dokumentov), na podlagi katerih ste oblikovali predlog/osnutek predpisa, ki so bile izdelane od leta 2018 dalje in ki so bile omenjene, da se izdelujejo, tudi v javnih izjavah za medije. Te strokovne podlage morajo jasno utemeljiti meje, izjeme in druge vsebinske rešitve, vključene v objavljeno gradivo, saj trenutno stanje onemogoča javnosti učinkovito sodelovanje v postopku. **Dopolnitev objave** s strokovnimi podlagami in pojasnili bo omogočila, da MOPE izkaže in dokaže, da objava gradiva z dne 30. 7. 2025 ni bila rezultat nespoštovanja javnosti ali poskusa njenega zavajanja, temveč zakonitega in strokovno utemeljenega postopanja. K objavi predložite dokazila: vprašalnike, shemo modeliranja hrupa, seznam uporabljenih podatkov o prometu, terminske predpostavke, SZO-mejnike ter **seznam uslužbencev MOPE in drugih pravnih in/ali fizičnih oseb, ki so sodelovale pri pripravi predpisa.**

2. Če zahtevane dokumentacije (analiz, študij in strokovnih podlag, ki opravičujejo objavljeno vsebino) **ne boste nemudoma objavili skupaj z gradivom**, bomo najprej pred UPRS (lahko nadalje tudi na USRS) zahtevali tudi ugotovitev nezakonitosti (neustavnosti) Uredbe ter podali pritožbo Evropski komisiji zaradi kršitev pri neustreznem prenosu Direktive 2002/49/ES in načel

Aarhuške konvencije. Lahko pa bo prišlo tudi do uveljavljanja odškodninskih zahtevkov kot posledice nezakonitega postopanja.

3. Alternativno predlagamo, da se obstoječi predlog/osnutek predpisa umakne in se nemudoma pristopi k strokovni in zakoniti pripravi predpisa tako:

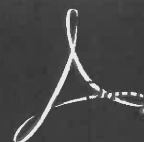
- da se pripravijo celovite strokovne podlage, ki bodo upoštevale najnovejše smernice in znanstvena spoznanja (SZO, EAO idr.) o vplivih okoljskega hrupa in določile sprejemljive ravni hrupa;
- da se izdela posebna študija o vplivu predlaganih rešitev na zdravje prebivalstva;
- da se oblikujejo alternativne rešitve in oceni njihova izvedljivost;
- da se na podlagi navedenih ugotovitev pripravi nov predlog, ki bo usklajen s cilji ZVO-2, določil mejne vrednosti na ravneh, ki ne bodo škodljivo vplivale na zdravje ljudi, ter za obstoječa preseganja predvidi načine in časovnice za njihovo zmanjšanje;
- da se nov predlog ponovno v ustreznem časovnem obdobju predstavi javnosti, skupaj z vsemi strokovnimi podlagami in analizami, ter omogoči široka razprava z javno obravnavo, s čimer bomo lahko skupaj iskali in našli boljše rešitve.

4. Hkrati opozarjamo, da se držite čarovnice in postopka priprave Uredbe o hrupu, ki jo je Vlada RS navedla v odgovoru na poizvedbo Varuha človekovih pravic (dokument št. 07000-2/2024/13 z dne 4. 7. 2024) in sicer:

»Čarovnica priprave uredbe je sledeča:

- *ministrstvo bo v treh mesecih od priprave Strokovnih podlag za spremembo zakonodaje s področja hrupa toplotnih črpalk pripravilo osnutek spremembe uredbe,*
- *v dveh mesecih od priprave osnutka spremembe uredbe bo izvedlo usklajevanja z deležniki,*
- *po izvedenem usklajevanju z deležniki bo izvedlo javno obravnavo uredbe v trajanju vsaj mesec dni,*
- *v dveh mesecih bo uskladilo uredbo glede na prejete pripombe,*
- *v naslednjih dveh mesecih bo izvedlo medresorsko obravnavo ter glede na morebitne spremembe ponovilo javno obravnavo predloga uredbe.«*

Predstavnica Civilne iniciative 3ROS-jug

- Poslano na gp.mope@gov.si

